ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

גלעד לזכרם

עיריית
ירושלים

סרן שמואל (שמוליק) בן-גרשון ז"ל

בן זלינה ומשה
נולד בירושלים
בתאריך י"ג באדר ב' תשל"ג, 17/3/1973
התגורר בירושלים
התגייס ביולי 1991
שרת בחיל האוויר
נפל בעת מילוי תפקידו,בתאונת מסוק בפלמחים
בתאריך ד' בטבת תשנ"ה, 6/12/1994
נקבר בהר הרצל

אזור:ד חלקה:9 שורה:22 קבר:5

הותיר אחריו הורים ואח

בן 21 בנפלו

קורות חיים

בן זלינה ומשה. נולד ביום י"ג באדר ב' תשל"ג (17.3.1973) בירושלים. ילדותו ונעוריו של שמוליק עברו עליו בירושלים, בשכונת רמת אשכול. הוא למד בבית-הספר היסודי "יד המורה" שבשכונה, ובמקביל, לאחר שאותר כילד מחונן, למד יום בשבוע, במשך שבע שנים, בבית-הספר "אופק" לילדים מחוננים. את חטיבת הביניים ואת בית-הספר התיכון סיים ב"רנה קאסן" שבשכונה. בתיכון היה שמוליק תלמיד מצטיין במגמה הריאלית. תחומי עניין רבים העסיקו את שמוליק. המחשב, שבשנת 1980 היה נושא חדש ומרתק, שפות המחשב, חוגי נוער שוחר מדע בפיסיקה וחוג אלקטרוניקה. מאוחר יותר, היה פעיל בגדנ"ע אוויר, בנה והטיס טיסני רדיו - תחילה כחניך ואחר כך, במשך שנתיים, כמדריך - והשתתף בקורס דאייה. שמוליק אהב מאוד לטייל. הוא היה פעיל בחוגי סיירות מטעם החברה להגנת הטבע, עם קבוצת חברים שטיילה יחד וחרשה את הארץ. טיולים אלה, שבהם הולכים ורצים וגולשים ממצוקים, שימחו את שמוליק שמחה רבה. שמוליק אהב לבשל. הוא העריך אוכל טוב, ופיתח טעם ויכולת אבחנה בתחום זה. שמוליק בכלל

אהב. הוא היה חבר טוב, נעים הליכות, רך דיבור, משרה שלווה ושקט בסביבתו. היה צנוע ונהג בכבוד בכל אדם. עם זאת, היה בעל כושר ריכוז גבוה, חוש הומור מפותח, סקרן ומוכשר בתחומים רבים.

חלומו הגדול של שמוליק היה הטיס. ואכן, שמח מאוד כאשר עם גיוסו לצה"ל, בסוף יולי 1991, התקבל לקורס טיס. שמוליק סיים את הקורס בקיץ 1993 כטייס מסוק. היה זה אחד הרגעים המאושרים בחייו, חלום שהתגשם. בתום שלוש שנים, עם המעבר לשירות קבע, חש שמוליק שחייו נכנסים למסלול. הוא הוסמך כקברניט מבצעי, היתה לו חברה שאהב, ליאת, הוא שכר דירה עם חבר לצבא, היתה לו מכונית - היה מאושר.

ביום ד' בטבת תשנ"ה (6.12.1994), נהרג שמוליק בעת מילוי תפקידו, בתאונת מסוק, בפלמחים. בלילה, בתום גיחת אימונים, התבקשו שמוליק וצוותו להרים משקל בכבל המנוף, על מנת לבדוק את הוויסות של הגאי המסוק. המסוק רעד, נטה על צדו והתרסק על עץ. בן עשרים ואחת היה שמוליק בנופלו. עמו נהרג רס"ל משה כהן. שמוליק נטמן בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים. לאחר נפילתו הועלה לדרגת סרן. השאיר אחריו הורים, את עופר אחיו ואת חברתו ליאת.

משפחתו הנציחה את זכרו בהקמת מעבדה לפיסיקה ולמחשבים בבית-הספר התיכון "רנה קאסן" שנחנכה ב-1996. המעבדה יפה, פותחת אופקים, מלאה פעילות של תלמידים, כפי שאהב. המשפחה הקימה גם מצפור על שמו, בגיא בן-הינום, ליד הסינמטק בירושלים, למול הר ציון הצופה אל הגיא וליד המצוקים מהם נהג לגלוש. המצפור נחנך ביום השנה השלישי לנפילתו. חבריו לטייסת ערכו סרט לזכרו.

סיפר מפקד הטייסת בה שירת שמוליק: "שמוליק החל את דרכו כקצין ניווט ולאחר מספר חודשים הפך למפקד גף ניווט. במהלך התקדמותו הוא החל לבצע תפקיד קצין הדרכה, אחד התפקידים היותר אחראיים והמורכבים שיש בטייסת. באוגוסט 1994 הוסמך כקברניט אימונים ובנובמבר 1994 כקברניט מבצעי. הסמכה זו מהווה את המדרגה הגדולה ביותר אחרי קורס טיס. היא אינה טריוויאלית להשגה ומשמעותה היא, עמידה בכוננות חילית על כל מגוון המשימות המסובכות והמורכבות שהטייסת נדרשת אליהן. שמוליק 'פרח' בטייסת. הוא אופיין כמי שמשקיע מאוד בעבודה, נשאר שעות נוספות, פרפקציוניסט וקצין ברמה גבוהה. שמוליק אהב מאוד לטוס ודחף עצמו לטוס כל אימת שהתאפשר. הוא היה טייס טוב, מקצוען, בוגר ובטוח. אהבנו את שמוליק והערכנו

אותו רבות, אהבנו את השקט והרוגע שלו, השלווה והנינוחות. הערכנו את הדרך בה ביצע את עבודתו, את המקצוענות שהפגין על הקרקע ובטיסה. את העזרה וההתנדבות, את היציבות והמורל הגבוה, את החיוך הנצחי על השפתיים".

מילים לזכר שמואל בן-גרשון ז"ל
ביום השנה הראשון לנפילתו, ד' בטבת, הר הרצל ירושלים

שמוליק שלנו,

היום לפני שנה היה ערב נעים ונינוח במיוחד. ואז, קרוב לחצות, מתוך נים ולא נים, דפקו האנשים בדלת. אבא קם לפתוח להם, שמעתי אותם מדברים, ופתאום מבעד לערפילי שינה, ניסה לחדור המשפט הנורא מכל: שמוליק נהרג. ניסה לחדור והדפתי, ניסה והדפתי, ואז קמתי באחת אל מול המילים: שמוליק נהרג.

הזמן שלך עמד מלכת, ואיתו הזמן שלנו.
אני ידעתי אז ומיד שאני חייבת לעצור את כדור הארץ מלכת; ואני חייבת לסובב אותו לאחור. זה לא הרבה, זה רק שלוש שעות. הזמן יחזור לאחור לרגע שבו עלית למסוק, ואני אחבק אותך חזק חזק אחזיק בך ולא אתן לך לטוס את מותך.

רק שלוש שעות. מה זה שלוש שעות בחיי כוכב אחד קטן, פלנטה קטנה אחת בין מליוני הכוכבים של הגלקסיה, בין מיליוני הגלקסיות שביקום?

אבל כדור הארץ המשיך בסיבובו כאילו דבר לא קרה ולקח אותך מאיתנו אל מרחבי זמן ומקום אחר ורחוק.

הזמן שלך עמד מלכת ואיתו הזמן שלנו. המכה שעצרה את מחוגי השעון שעל פרק ידך עצרה גם את חיינו ושום דבר לא ידמה יותר למה שהיה לפניו.

שמוליק, היית ילד שכל הורה מאחל לעצמו.
היית תינוק חייכן וחמוד, היית ילד נחמד ועדין ובעל הבנה ותפישה מהירה ויכולת. גדלת, והיית לנער נעים הליכות, מוכשר מאד ועניו מאד. צמחת והיית לאיש צעיר, בוגר, אחראי, רציני וצוחק, מצליח בדרכו ומחייך. היית מקור גאווה לנו ולסובבים אותך, אדם בוגר ועצמאי במלוא מובן המילה.

ולילה אחד, אותו לילה נורא, הפכת לזכרון. קיומך העצמאי נגדע.

איש אינו יודע לאן הלכת, הרי לא יתכן שחדלת להיות.

אבל כאן, בעולמנו שלנו נותרו קבר וזכרון, קבר וזכרון.
קיומך בעולמנו תלוי עכשיו בכל אחד מאתנו, בכך שכל אשר הכירך ישמור את דמותך בלבו וימשיך לשוחח אתך כאילו היית איתנו כאן ועכשיו.
ואני אמשיך לשאת אותך איתי לכל מקום, מדברת אליך ומנסה לשחזר את דמותך, מספרת לך, מעדכנת אותך ומקשיבה לתשובותיך.

חזרתי לשאת אותך איתי כמו אז, כשהיית עובר כי הקיום העצמאי שלך נגדע. כי הזמן שלך עצר מלכת, ואיתו הזמן שלנו.

שמוליק שלנו, ודאי ידעת איזה חברים נפלאים יש לך, הרי אתה בחרת בהם והם בחרו בך. המשפחה המורחבת, החברים, הידידים שלך ושלנו המפקדים והחברים מהצבא הם החומה בינך לבין השכחה. הם יזכרו אותך וישמרו על קיומך בתוכנו כי אינך יותר לצידנו.

הם תומכים בנו יום יום ושעה שעה בזכות האהבה שאהבו אותך. הם יעזרו לנו לזכור את שמוליק המיוחד שלנו.

כי הזמן שלך עמד מלכת ואתו הזמן שלנו.

אמא

מלים שנאמרו באזכרה בהר הרצל
במלאות שנה לנפילתו של שמואל ז"ל

שמואל

היום יום רביעי, ד' בטבת תשנ"ו, ביום זה ובתאריך זה מלאה שנה מאז שעזבת אותנו. הזמן כאילו עמד מלכת. הן רק בערב, יום שלישי, באת לבקר את אחיך עופר, בבית החולים ובבוקר למחרת לפני נסיעתך, בקשת מאתנו ההורים, למסור לו שוב דרישת שלום והחלמה מהירה. עוד אמרת שתשתדל לבוא לבקרו כעבור יומיים. מי תאר לעצמו שזו תהיה הפעם האחרונה שנראה אותך. בלילה קבלנו את הבשורה האיומה, שאינך.

קשה לנו, וכמעט בלתי אפשרי להכנס לחדרך. הכסא והשולחן עליהם ישבת והכנת את שיעוריך. המחשב, הספרים, המחברות, הניירות, תכניות הלימודים והתעודות עדיין מונחים כפי שהיו. הבגדים האזרחיים, המדים הצבאיים, כובע הקצונה, סרבל הטיסה הדרגות, כנפי הטייס, הסמלים והתגים שעליהם, מונחים כאבנים שאין להן הופכין.

אך מעבר לכל אלה, התנהגותך העדינה והאצילית שעוררה הערכה, אישיותך המקסימה, עומק המחשבה, חוש ההומור, החיוך המתוק ועצם נוכחותך – אבדו לנו לנצח.

הבלתי יאומן הפך למציאות אכזרית.
קשה לנו להתמודד יום יום באופן רצוף עם החלל שנוצר בלכתך מאתנו ושיכול להוציא אותנו משווי המשקל הנפשי. אך אנו מוכרחים להשתדל ולהתאמץ לשמור על שפיות ועל כבוד האדם שבנו ולו רק במטרה לזכור לעצמנו ולהזכיר לאחרים באופן מכובד את אישותך הנפלאה ושהיית בן לדוגמא ולמופת.

אנו אסירי תודה למשפחה, לחברינו ולחבריך המסורים, ולבית הספר, שעומדים אתנו בקשר, אם בבקורים ואם בטלפון, משוחחים בערגה ובגעגועים על ימים שחלפו, על חוויות משותפות שחוו אתך, ובכלל על החיים איתך ובלעדיך.

בעבודתנו היומיומית אנו עוסקים בנושאי שימור. שימור הטבע ושימור אתרים מעשי ידי אדם, כגנים לאומיים, אתרי הלאום ואתרי הנצחה במטרה להביאם להכרה על-פי החוק.

בשנות עבותדנו, פקדנו בין היתר מאות רבות של אתרי הנצחה, אנדרטאות, בתי יד לבנים מפעלי הנצחה ובתי קברות המפוזרים ברחבי הארץ. כל ביקור באתר, כל פגישת עבודה שמטרתם ייעוד של מקומות כאתרי הנצחה לעם בכלל ולמשפחות השכולות בפרט, היו מלווים בהרגשה של חרדת קודש ומועקה כבדה.

מעולם, מעולם לא תיארנו לעצמנו שנהיה מעורבים אישית בנושא השכול ומעולם לא העלינו על הדעת שניאלץ להנציח אותך שמוליק, במפעל זכרון.

מה לך פה ומה אתה עושה כאן? ואין מענה.
הביקורים התכופים שלנו בבית הקברות, הדלקת נר מתמדת, הטיפול הגנני על קברך, נטיעת עץ ערבה שעליו התרסק המסוק שאותו הטסת ופעולות הנצחה נוספות שיהיו בעתיד הקרוב על שמך בבית הספר ומחוצה לו, רק מעידים שזכרך שמור אתנו לנצח. היית חסר לנו עד מאוד בשנה האחרונה ותחסר לנו עוד יותר בעתיד.

בגמרא, במסכת בבא מציעא נאמר על רבה בר נחמני שהספידו אותו שלושה ימים ונפל פתק מרקיע וממנו הובן ששלושה ימים אינם מספיקים להספד. ספדו שבעה ימים ונפל פתק ונאמר בו: לכו לביתכם לשלום. דהיינו מספידים 7 ימים.

אצלך שמוליק, גם במשך השנה וביום השנה אנו כואבים ומספידים כאילו שהלכת מאתנו רק אתמול.

לעולם שמואל, לעולם ועד תהיה איתנו.

אבא

8.12.94 אדר' ב

ראש הממשלה ושר הפנים
המנהל הכללי
מנהל מינהל התכנון
ועובדי משרד הפנים
משתתפים באבלו של חברם לעבודה
מר **משה בן גרשון**
בנפול בנו
סרן **שמואל**
בן גרשון ז"ל
בעת מילוי תפקידו בצה"ל
שלא תוסיפו לראבה עוד

שר הבריאות
הנהלת המשרד וחבר העובדים
משתתפים בצערה של חברתם לעבודה
זלינה בן־גרשון
במותו הטרגי של בנה
שמוליק ז"ל
תנצב"ה

לזלינה משה ועופר בן גרשון

כואבים את נפילתו של בנכם

הטייס סרן

שמוליק ז"ל

ליאת רועי ניצה ודני הולצמן

יום שני, ט' בטבת תשנ"ה – 12.12.1994

ידיעות אחרונות

בית ספר עירוני
"כל ישראל חברים"
ע"ש רנה קסין

וזאת לתעודה כי

בן-גרשון שמואל

בוגר/ת מחזור נ'
של ביה"ס התיכון
ע"ש רנה קסין

דיטה סלמן
מנהלת ביה"ס

16.7.1991

מחזור תשס"נ

ה' באב תשנ"א

מתוק ספר מחצלה נון - תשנ"ו - 1991

ראש
המטה
הכללי
מסמיך את

5051131 בן גרשון שמואל

לקצין
בצבא
הגנה
לישראל

אהוד ברק - רב אלוף
רמטכ"ל

ניתן ביום
ג תמוז תשנ"ג
22.06.93

פותחים שנה

חילוץ מוסק. מסוק של חיל האוויר מחלץ את ברק רומן (משמאל) מהואדי שלתוכו נפל. "הוא היה מלח הארץ", אמר אחד מחבריו. "הוא היה פייטר אמיתי וסחב את כולם אחריו". סיפרה אימו

צילום: פלאש 90

עתון הפורטל מעשה מדהים הת

קצין וחייל נהרגו בתאונה בבסיס צה"ל במרכז הארץ

קצין נוסף נפצע קשה ואושפז בביה"ח שיבא

סרן שמואל בן גרשון

רס"ל משה בהן

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

קצין ונגד נהרגו שלשום בלילה בתאונה, בעת פעילות צבאית שגרתית, בבסיס צבא במרכז הארץ. קצין שני נפצע קשה ואושפז בבית החולים שיבא בתל השומר. הקצין שנהרג הוא סגן שמואל בן גרשון, והנגד הוא רב סמל משה כהן. התאונה ארעה בגלל ליקוי טכני בציוד של החיילים. צה"ל מינה ועדת חקירה.

אתמול התקיימה הלווייתו של רס"ל משה כהן בבית הקברות הצבאי בחולון, והלווייתו של סרן שמואל בן גרשון התקיימה בבית העלמין בהר הרצל בירושלים. הערכה היא שוועדת החקירה הפנימית תגיש את ממצאיה בימים הקרובים.

ראו עמוד א3

בדיווח הראשון אמר דובר צה"ל, שאירעה תאונת אימונים. אחר כך תיקן עצמו ודיווח על תאונה בלבד.

מחיר הדמים

הדמה לאסון הקטלני

סרן שמואל בן־גרשון וסמל־ראשון משה כהן ניספו שלשום בלילה בתאונת אימונים בבסיס צבאי במרכז הארץ ■ קציו נוסף, בדרגת רב־סרן, נפצע קשה ■ הלוויותיהם של הניספים התקיימו אתמול בירושלים ובחולון ■ נמסר כי התאונה התרחשה בשל ליקוי הקשור למיכשור הצבאי שבעזרתו פעלו החיילים ■ הוקמה ועדה לחקירת נסיבות האירוע ■ בניגוד למקרי תאונות אימונים קודמות, כולל כאלה שאירעו ביחידות מובחרות בצה"ל, לא חשף צה"ל מה היו נסיבות מותם של שני החיילים

קברו הטרי של סרן שמואל בן־גרשון שהובא אתמול למנוחות

צילום: פלאש 90

"בעוד שנתיים אסתכל מלמעלה"

סרן שמואל בן־גרשון

"בעוד שנתיים, אני אסתכל עליכם מלמעלה", כך כתב שמוליק בן־גרשון בספר המחזור כשסיים את ביה"ס. שלשום בלילה הוא נהרג בתאונת אימונים.

באחרונה החל סגן שמואל – שמוליק בפי כולם – בשירות הקבע שלו. הוא נולד לפני 21 שנה, בן זקונים לזולינה ומשה.

שמוליק למד בית־הספר רנה קאסן בירושלים, תלמיד מצטיין.

ההורים הסתגרו אתמול בביתם בשכונת רמות אשכול בירושלים, ולא רצו לדבר.

החברים הרבים, חלקם הגדול במדי־צה"ל, נשארו עם הוריו של שמוליק במשך שעות ארוכות.

שמוליק בן־גרשון, שהועלה לאחר מותו לדרגת סרן, שאף להתקדם בקריירה צבאית. אתמול, אחר הלווייתו שנערכה בהר־הרצל, נקבצו סביב קברו הטרי עשרות חברי מהשירות.

בן־גרשון הוא התלמיד השלישי של בית־הספר "רנה קאסן", שנפל בזמן האחרון. לפניו נהרגו בלבנון אביקם הופמן ועופר חרוש. מנהל ביה"ס, יחזקאל גבאי, השאיר אתמול את ספר המחזור של שמוליק על שולחנו. תמונתו של שמוליק מופיעה שם בפרק המוקדש לכתה י"ב 5, כיתתו של שמוליק.

יעל אבי־יצחק

למד מקצוע והתכוון לחתום קבע

סמ"ר משה כהן

שלשום בשעה אחת אחרי חצות התדפקו נציגי צה"ל על דלת משפחת כהן בבת־ים. הם באו לבשר על תאונת האימונים שהתרחשה שעות אחדות קודם לכן. להורים, דוד ואביבה, נאמר כי בנם משה נהרג בתאונה, שעל נסיבותיה מסרו להם רק פרטים מעטים.

אתמול נטמן סמל־ראשון משה כהן ז"ל, בן 23, בחלקה הצבאית בבית העלמין בחולון. לוויה שקטה היתה לו, כשמאחורי ארונו צועדים בני המשפחה והחברים.

ההורים גרים בדירת שיכון ליד איזור התעשיה בבת־ים, שם הם יושבים שבעה על בנם.

קרובי משפחה רבים באו לנחם אותם.

"זו היתה גם דרכו של משה. יום לפני שנהרג היה בחופשה בבית. לא היה לנו משהו מיוחד לספר אחד לשני. היינו חברים למרות שהיו לנו ויכוחים של אב ובנו", מספר האב בבכי.

כהן גדל ולמד בבת־ים. את לימודיו סיים בבית הספר בן־גוריון, ומשם פנה ללמוד מקצוע. אחר כך התגייס לצבא. הוא ראה את עתידו בצה"ל והתכוון לחתום קבע. בעוד חודש אמור היה לסיים קורס מיוחד.

סגן מפקד היחידה בה שירת סיפר להוריו כי משה היה אמור לקבל תעודת הצטיינות בסיום הקורס.

אבי פלד

הספד שנישא ע"י מפקד הטייסת במלאת 30 יום לנפילת שמוליק ז"ל

שמוליק,

30 יום חלפו והזמן כאילו עמד מלכת. קשה לדבר עליך בלשון עבר.
קשה לחשוב שאותו שבוע שבו קיבלת הסמכה לקברניטות מבצעית, אותו שבוע שתכננת כקצין הדרכה, אותו שבוע שבו שכרת לראשונה דירה חדשה יהיה השבוע האחרון בחייך.

לא מזמן ציינת בשיחה בינינו שחלום ילדות שלך היה להיות טייס ואכן הגעת לטייסת חדור מוטיבציה, נחוש להצליח. עמלת רבות בשנה וחצי האחרונות בכדי להפוך לקברניט מבצעי.

לא ויתרת על שום גיחה, השקעת שעות נוספות גם בעבודתך הקרקעית ויחד עם זאת גם ידעת למצוא זמן פנוי לתחביבים נוספים שלך:

לטיולים ברחבי הארץ, לחבריך הירושלמים, לחברתך האוהבת ואפילו לאוכל צרפתי משובח.

התבלטת בקצינותך הגבוהה, הקרנת שקט עצמי רב ובטחון, בגרות ורוגע, שלוה ונינוחות.

היית טייס טוב, מקצוען ובטוח ויחד עם זאת חבר לעת צרה, נכון לעזרה והכל עם חיוך על השפתיים בשקט ובצנעה.

30 יום חלפו והזמן כאילו עמד מלכת. אנחנו כאן ממשיכים בעשייה אליה היית שותף, אך זכרונך לא מש מקרבנו.

אוהבים אותך וזוכרים אותך,

חבריך לטייסת.

סרן

שמואל בן גרשון

6.12.94 - 13.3.73

בן משה וזלינה. נולד ביום יג' באדר ב' תשל"ג בירושלים.
כבר בבית־הספר היסודי התבלט ביכולתו האינטלקטואלית
הגבוהה וצורף לחוגי "נוער שוחר מדע".
בהמשך הצטרף לפרוייקט אופק - בית ספר לנערים מחוננים,
בו למד פעם בשבוע מקצועות העשרה רבים - מאסטרופיזיקה
ועד לנושאים הומניים. לאורך כל שנות לימודיו הצטיין בכל אשר עשה.
אך לא על הלימודים לבדם! את רוב זמנו אהב שמוליק לנצל בטיולים
ארוכים ברחבי ארץ ישראל, עם חוגי הסיור וחברים.
וכשלא טייל - היה מבשל ואוכל! "אוכל זה בריאות ובבריאות לא חוסכים!"
היה משפט שגור בפיו, תוך שהוא מוסיף איזה קטע מהגשש החיוור.
אהבתו לטיסה החלה מגיל צעיר. חניך משקיען בגדנ"ע אויר.
כבר בתיכון ביצע את ה"סולו" הראשון שלו על דאון,
ולא החמיץ אף רגע פנוי בכדי להטיס את טיסנו.
לחבריו בבית - הספר היה תמיד אומר - אני עוד אהיה טייס!
אף אחד לא פיקפק - אם שמוליק אומר, אז שמוליק יודע!
לצה"ל גוייס בשנת 1991 וכעבור שנתיים סיים קורס טייס כטייס
מסוק סער: השילוב המושלם בין חדוות הטיסה ואהבת נופי הארץ.
שמוליק אהב מאוד לטוס ודחף עצמו לטוס כל אימת שהתאפשר.
בטייסת התבלט כטייס שקול מקצוען בוגר ובטוח.
קצין יסודי, נחוש ומשקיע ויחד עם זאת שקט, נינוח ורגוע.
חבר טוב שנכון תמיד לעזור ותמיד עם חיוך על השפתיים.
טעות בחיוג בטלפון הפגישה את שמוליק עם חברתו ליאת,
סיפור אהבה עז ומרגש.
זמן קצר לפני התאונה סיפר לחבריו איך השיג את כל מבוקשו: חברה,
אוטו חדש, דירה מושכרת משלו, והסמכה לקברניטאות המבצעית הנכספת.
שמוליק נפל בעת מילוי תפקידו בתאונת מסוק ב־ד' בטבת תשנ"ה
בבסיס פלמחים והובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל.
הניח אחריו הורים, אח וחברה.

אריאל עובדיה

קראנו לו "רבע"

כשהסמח"ט והמ"פ של אריאל עובדיה הגיעו לניחום אבלים, ביקש אחיו הקטן לדעת מה היתה המלה האחרונה שאמר אחיו לפני שנהרג

בבית משפחת עובדיה יושבים השבוע שבעה על הבן אריאל. החדרים מבית הספר יושבים במעגל, מעלים זכרונות, מספרים על בחור מלא חיים, נגן סקסופון שהשתתף בכל מסיבות בית הספר. לידם יושבים אמא דורה והאח הקטן יונתן, מקשיבים, לומדים להכיר צדדים באריאל שלא הכירו קודם. "תכתבו איזה ילד שמח הוא היה", מבקשת האם, "איזה חייכן הוא היה וכמה כולם אהבו אותו".

סגן עובדיה נהרג ביום ראשון, כשנתקל כוח גולני שבפיקודו במארב מחבלים בדרום לבנון. האם דורה קיבלה את הבשורה המרה בדעקת שבר והתחננה בפני חברו ליחידה, עמית ליבנג: "אתה היית איתו בצבא כל הזמן. תגיד לי אתה שזה לא נכון". באוגוסט הקרוב היה אמור אריאל להשתחרר. הוא תכנן לנסוע לדרום אמריקה ולחזור ללמוד פסיכולוגיה, אולי משפטים. בינתיים קרא את כתבי ניטשה ופרויד. אהב גם סטטיסטיקה.

בבית הספר נחשב לתלמיד מצטיין. "הוא היה מבריק, גאון", מספרים חברים. "אף פעם לא למד יותר מיום אחד לפני המבחן ותמיד הוציא ציונים גבוהים. כולנו העתקנו ממנו. עד כיתה י' הוא היה כזה נמוך ורזה שקראנו לו 'רבע'. גם כשצמח והגיע לגובה 1.90 מטר המשכנו לקרוא לו כך, וגם כשהפך להיות מפקד מחלקה בשבילנו הוא תמיד היה ילד".

האם שולפת תמונות: "תסתכלו על החיוך שלו, ממש ילד. אני זוכרת שהיה ויכוח אם להקדים לו את תאריך הגיוס, והוא בעצמו אמר: אני עדיין ילד, איך רוצים כבר לגייס אותי לצבא?". כשהתגייס ביקש להתנדב לגולני. כל החברים הקרובים גם הם משרתים ביחידות קרביות, רובם סמלי מחלקות. את קורס הקצינים סיים בהצטיינות והתבקש להישאר להדריך בבה"ד 1, אולם התעקש לחזור כמפקד מחלקה לגדוד שלו. "החיילים העריצו אותו ואהבו אותו", מספרים החברים.

הסמח"ט י' והמ"פ ח' הגיעו אף הם לבית המשפחה. יונתן ביקש לדעת מה היתה המלה האחרונה שאמר אחיו לפני שנהרג. המפקדים הקשוחים ניצבו מולו חסרי אונים, והבטיחו שיבררו אצל החיילים שהיו איתו. בהיתקלות עצמה לקח אריאל פיקוד ונתן הוראה לחייליו לצאת מהרכבים. כשהחלו להסתער על המחבלים נפגע בראשו מאש המחבלים ונהרג במקום. "נטילת האחריות והפקודות של אריאל", אומר הסמח"ט, "הצילו את הכוח מאסון הרבה יותר כבד שיכול היה לקרות אילו היו נשארים על הכלים".

"אריאל תמיד ייחשב אצלנו לגיבור", אומר המ"פ. "הוא היה הראשון שרץ לכיוון המחבלים, והחיילים שלו בעקבותיו. הייתי המ"מ שלו מהיום הראשון שהתגייס לצבא. הוא היה חייל מצוין ומהיר קליטה. כשסיים את המסלול והתלבט אם לצאת לקורס קצינים. שכנעתי אותו לצאת. האמנתי בו וביכולות שלו, והוא לא איכזב אותנו עד הרגע האחרון".

תהל ארז

שמואל בן גרשון

פתאום הכל נגדע

כשנדמה היה שכל חלומותיו מתגשמים, נהרג סרן שמואל בן גרשון בתאונה אווירית

התאונה האווירית בה נהרג סרן שמואל בן גרשון, אומרים בני המשפחה והחברים, אירעה בדיוק כשנדמה היה שהשיג את כל הדברים שחלם עליהם. "החיים שלו נראו ורודים", מספרת האם זלינה. "שמוליק עבר את השלב הסופי בקורס בו השתתף, היתה לו חברה מקסימה שמאוד אהב, הוא שכר דירה עם חבר ותכנן לקנות אוטו. נראה היה שהחיים שלו כל הזמן בעליה, ופתאום נגדע הכל".

בני המשפחה נתבשרו על ידי הגורמים הצבאיים שבנם נספה בתאונה אווירית. פרטים נוספים לא קיבלו. "אנחנו יודעים מה קרה", אומר האב משה, "אבל לא יודעים למה. אמרו לנו שהיתה תאונה, אבל למה בדיוק היא קרתה ומה גרם לה – אלה שאלות שאנחנו עדיין מחכים לקבל עליהן תשובות".

את החברה ליאת הכיר שמוליק בצבא. ביום ה־30 למותו אמורים היו השניים לחגוג את יום השנה לחברותם. ליאת: "אהבתי אותו מאוד ואני עדיין אוהבת אותו. קשה לי, אבל אין לי ברירה. אני עושה את מה שהוא היה רוצה שאעשה ומנסה להתמודד ולהמשיך, יחד עם כל הזכרונות של מה שהיה בינינו".

החברים מתארים אותו כבחור בעל תחומי עניין מגוונים. אהב לטייל, היה חבר בחוגי סיירות, צייר, התעסק באלקטרוניקה, בישל ארוחות מפוארות לחבר'ה. "מצד אחד שמוליק היה רציני ואחראי", מספר תמיר, חבר טוב, "בחור שאפשר לסמוך עליו בכל זמן, ויחד עם זאת אהב לצחוק, לבלות, לקחת סיכונים. הוא יצא למסעות הישרדות, עשה סנפלינג, עבר קורס דאיה וקורס צניחה וחלם לצנוח בצניחה חופשית". הוא גם חלם להיות מדען, רצה להיות חוקר ולעבד בכור הגרעיני.

שש שנים בפרויקט אופק לילדים מחוננים, ציונים גבוהים בלימודים, קורס יוקרתי בצבא. "נראה היה שהדברים באו לו תמיד בקלות", אומרת אמו. "הוא היה מהילדים שהמורה מפקידה בידיהם את המפתח לכיתה". צחי, חבר: "במשך כל השנים שהיה בפרויקט וגם כשהיה בקורס שמר על צניעות ולא הסכים לדבר על הכשרונות המיוחדים שלו. הוא באמת היה בחור מבריק, אבל אף פעם לא השוויץ בזה. הוא היה אחד מהחבר'ה והיה הדבק המאחד בין החברים, שמר שלא נריב ושלא נתפרק. הוא תמיד הצחיק אותנו במתיחות קטנות ועבד עלינו בטלפון. הדבר היחיד שיכולתי לחשוב עליו בהלוויה שלו בין הדמעות היה שאם הוא היה שם, בהלוויה של עצמו, הוא היה מגחך".

תהל ארז

איל גונן

ביום שני השבוע, כשנודע שעוד בוגר טרי נפל במסגרת שירותו הצבאי, הקימה הנהלת בית הספר רנה קסין לוח גדול בכניסה לבית הספר, המנציח את סרן שמוליק בן גרשון ואת סגן אריאל עובדיה שנהרגו תוך חמישה ימים. בפינת הזכרון הארעית צוינו גם אבי הופמן ועופר חרוש, שנפלו לפני כמה חודשים. ליד הלוח התגודדו כמה שמיניסטים וניסו למצוא הסבר לשרשרת הטרגדיות שפקדה את בית הספר. אחד מהם, ליאור, אומר: "התלמידים מדברים על הפחד שבפעם הבאה זה יהיה מי־שהו שהם מכירים, אבל בעצם כל אחד חושב על עצמו, אולי הוא יהיה הבא בתור. אני ער־מד כאן, ולמרות שאני לא רוצה לחשוב על זה, זה בלתי נמנע: מי יודע, אולי בעוד שנה גם השם שלי יופיע על הלוח הזה".

יום לאחר קבלת הבשורה המרה על מותו של אריאל עובדיה קשה להימנע מקלישאות. קללה, כישוף, גורל, מזל רע – אלה כמה מהתבטאויות שנשמעו במסדרונות ובחדר המורים. "אנחנו לא רוצים לחשוב על זה, אבל בסיטואציה הזו זה בלתי נמנע", אומרים התלמידים. "אני לא מעוניינת שהתלמידים שלי יעסקו עכשיו במיסטיקה", אומרת לעומת זאת אחת המורות, "קרה מה שקרה, ועכשיו צריך להתמודד עם זה בצורה ריאלית".

אחת האמהות דרשה השבוע להחליף את המזוזות בבית הספר, והיו גם כמה תלמידים שהצטרפו בהיסוס לתביעתה, אבל מנהל התיכון, יחזקאל גבאי, מיהר להבהיר שאין לו כוונות כאלה. "בכלל", אומר גבאי, "עד למרתו של אריאל נמנעתי בכוונה מליצור קישור למותם של שני הבוגרים שלנו לפני כמה חודשים. התלמידים, מתברר, לא יצרו רצף בין מותו של שמוליק ונפילתם של הופמן וחרוש. השבוע, כשנודע לנו שאיבדנו עוד תלמיד, הקישור כבר היה בלתי נמנע, והוריתי להקים שלט זכרון לכל ארבעת הנופלים בכניסה לבית הספר".

עם היוודע דבר נפילתו של אריאל עובדיה התקשו בבית הספר להאמין. "אני פשוט לא אעמוד בזה", התפרצה אחת השמיניסטיות. "דק לפני פחות משבוע הייתי בהר הרצל כשקברנו את שמוליק, ועכשיו נחזור לשם". גם המנהל גבאי הרגיש שהפעם הטרגדיה כבר קשה מנשוא, מה גם שהוא מכיר אישית את כל אחד מהנופלים וכאבו מוחשי וממוקד. "זו הרגשה מאוד כבדה", הוא אומר. "אנחנו בכל זאת לא רואים אותם כחיילים אלא כילדים, ופתאום הולך לך ילד, ועוד ילד, ועוד ילד ועוד ילד. אבל למרות זאת גייסנו כוחות, ועברנו בכיתות, הרגענו ושוחחנו עם החבר'ה".

לא יבקשו עכשיו שק"ם

בצהרי יום שני החלו לזרום לחצר בית הספר בוגרים מהשנתונים האחרונים – שגרה נראית בחודשים האחרונים. המוות כופה פגישת מחזור שבמרכזה עומדת דמותו של החבר שנפל. מרבית תלמידיו הנוכחיים של התיכון לא הכירו את עובדיה ואת בן גרשון, אבל לא היה בכך כדי לרכך את ההלם הראשוני. "למרות שזה לא הגיוני", אומר שמיניסט, "אי אפשר שלא לחוש פחד מהעובדה שבעוד חצי שנה גם אני הולך לצבא. הרי בית הספר שלנו, למרבה הצער, כבר ניצח את כל הסטטיסטיקות של ההרוגים. אנחנו השמיניסטים לקחנו את זה הכי קשה בגלל המוחשיות של השירות הצבאי, והשאלה המרכזית שעלתה בין החבר'ה היתה האם האסונות צריכים להשפיע על ההחלטה שלנו אם ללכת לקרבי או לא. הדעה הרווחת היא שלא יהיה שינוי בחלוקה בין קריים לג'ובניקים. לא נראה לי שמישהו מחברי ילך עכשיו לבקו"ם כדי להוריד פרופיל או לבטל התנדבות לקרבי. אותי זה רק עודד להתנדב. מה, החבר'ה האלה נהרגים בשביל המדינה ואנחנו נלך לשק"ם?". שמיניסט אחר סבור שהאירועים רק יחזקו את העמדה המוקדמת של כל אחד מחבריו לשכבה. אחת המורות, בניגוד לחלק גדול מעמיתיה, אומרת שלדעתה נפילת ארבעה מהבוגרים רק תוסיף להילה סביב השירות הצבאי, כך שהרצון לי־טול חלק בפעילות הרואית תגבר על הפחד הטבעי מהמוות.

כמה מהתלמידים פרקו את רגשותיהם

תלמיד. כל אחד תושב על עצמו, אולי הוא יהיה חבא בתור

צילומים: שלומי כהן

קללת רנה קסין

איך מתמודד בית ספר עם העובדה שארבעה מבניו נפלו

תוך חמישה חודשים? איך אפשר לנחם את התלמידים כשגם

המורים מתקשים להבין את כאבם? שיחות עם תלמידי

רנה קסין ועם המורות והמחנכות בשבוע הקשה מכולם

בשירים שכתבו. למרגלות לוח הזכרון יושבות כמה שמיגיסטיות ומעלעלות בספרי המחזור של הנופלים. אחת מהן, אפרת רוזן, כתבה: "דווקא בבית הספר שלי, למה? מקריות? האם זו מקריות? קללה נפלה על בית ספרי/ צמרמורת וכולם עם חיוך על הפנים". תלמיד אחר כתב: "הלל למותי/ ואם לא אמות, אתאבד גם אני". "השיר הזה נכתב כבדיחה", מסבירים חבריו של המשורר, "והתלמיד בכלל לא התסכן לזה ברצינות. זו היתה הדרך שלו להתמודד עם המקרה".

יום לאחר ההלם הראשוני חולפים רבים מתלמידי בית הספר ליד שלט הזכרון ומודעות האבל תוך צחקוקים רמים והחלפת בדיחות של חולין. בבית הספר מסבירים שמלבד השמיניסטים הקרובים יותר לנושא, לשאר השכבות העניין אינו נוגע במיוחד. "הבחנתי בהבדל משמעותי בין השיחה שניהלתי עם השמינסטים לבין השיחה עם תלמידי י"א, שלקח את העניין ביתר קלות", מעידה אחת המורות.

לא רק התלמידים מתקשים להתמודד עם הסיטואציה הטעונה, גם המורים. בניגוד למרבית התלמידים, שלא הכירו את הארבעה, למורים יצא ללמד את הנופלים. דיצה ורטר היתה המחנכת של שמוליק בן גרשון. כעת היא בשנת שבתון, ולכן קיבלה את הידיעה על נפילתו באמצעות אחת מתלמידותיה לשעבר. "זו ממש מכה", היא אומרת. "ידעתי ששמוליק משרת בחיל האוויר ולכן הוא נמצא בסיכון חיים בלתי פוסק, אבל בכל זאת הידיעה על מותו נחתה עלי בהפתעה מוחלטת. שמוליק היה תלמיד מצטיין, למד חמש יחידות פיזיקה, אנגלית ומתמטיקה. הוא היה תלמיד אחראי שאפשר לסמוך עליו, עם שתי רגליים על הקרקע, לא מהטיפוסים השחצניים שמתרבים בהישגיהם. מה לעשות, השכול הוא חלק מהגורל של עם ישראל, ואין לנו ברירה אלא לקבל את הדין". גם המנהל הוותיק גבאי מרעיף שבחים על בן גרשון: "הוא היה קצת מופנם ופחות בולט חברתית, אבל בחור מבריק עם כוח רצון מאוד חזק. אני זוכר שבאחת השיחות שלנו הוא אמר לי: 'יחזקאל, אני לא חולם על השירות בחיל האוויר, אני אעשה את זה'".

כמעט התמוטטה

אריאל עובדיה, מספר גבאי, היה שונה מבן גרשון. "הוא היה תלמיד טוב אבל לא מצטיין. לעומת זאת, הוא היה טיפוס מאוד חברותי שכיכב בכל המסיבות של השכבה. הרבה פעמים המורים כעסו עליו בגלל התבדחויות והשתובבויות, אבל הוא תמיד ידע לעשות את זה בחן ולשמור על גבול הטעם הטוב". נירה בן ישראל, המחנכת של אריאל, קיבלה את הידיעה על מותו בצורה קשה ביותר. בשלב מסוים, מעידות חברותיה, היתה על סף התמוטטות. ביום שני עוד דיברה על הפחדים

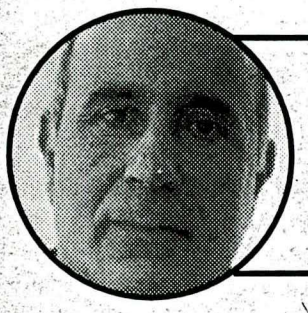

המנהל יחזקאל גבאי: ההרגשה מאוד כבדה. פתאום הולך לך ילד, ועוד ילד, ועוד ילד ועוד ילד. אבל למרות זאת גייסנו כוחות ועברנו בכיתות, הרגענו ושוחחנו עם החבר'ה

מחנכת: ידעתי ששמוליק משרת בחיל האוויר ולכן הוא נמצא בסיכון חיים בלתי פוסק, אבל בכל זאת הידיעה על מותו נחתה עלי בהפתעה מוחלטת. הוא היה תלמיד אחראי שאפשר לסמוך עליו

המשך מעמוד קודם

של השמינסטים שלה, על התחושה של "עוד זה מדבר וזה בא". למחרת לא יכלה להכיל עוד את צערה: "זה מאוד קשה. קשה לי לחזק את התלמידים שלי כשלי עצמי זה קשה, ולמרות זאת צריך לעודד אותם. העובדה שהלוויה התקיימה רק ביום רביעי השאירה את הדברים פתוחים לגמרי והקשתה להמשיך. אני עדיין לא מסוגלת לעשות את הפעולות השגרתיות, כמו סידור מערכת שעות".

בן ישראל אומרת שאריאל לא היה הטיפוס הסטריאוטיפי של קצין קרבי. "עד סוף י"ב הוא היה נמוך ורזה, ולא היה מהמצ'ואים שבנו על קריירה צבאית, למרות שגם כשלימדתי אותו הוא היה ילד מאוד חיובי. לפני כמה חודשים פגשתי אותו באיזה כנס בבית הספר וראיתי שהוא גבה מאוד. באותה הזדמנות סיפר לי שהוא משרת בלבנון. אמרתי בדאגה 'אוי, לא', אבל הוא מיהר להרגיע אותי ונראה מאוד בטוח בקשר לשירות הצבאי שלו. הסקסופון היה חלק משמעותי מעולמו, והוא ניגן בטקסי יום הזכרון. השנה יהיה לנו טקס עצוב בהרבה".

בהוראת המנהל התכנס צוות המחנכים הבכיר של בית הספר עם פסיכולוגים, כדי לדון בהתמודדות עם השכול. מרכזת שכבת י"ב, חיה שפירו, מספרת שהפגישה נועדה בין היתר לחזק את המורים, כדי שיוכלו להמשיך לעודד את תלמידיהם. "רצינו לקבל הדרכה מקצועית כיצד יש לנהוג כעת", היא אומרת. "הם אמרו שכל מורה תעשה מה שהיא מוצאת לנכון, אם כי על פי התכנית המורים אמורים לחזור קצת לשגרה ורק בסוף השבוע לשוב ולשוחח עם התלמידים. ההרגשה שלי היא שהילדים עוד לא פרקו את כל המועקות שלהם, ולכן חשוב לשוחח". התלמידים מספרים שאכן בחלק מהכיתות חזרו למתכונת לימודים רגילה, ובחלקן השיחות עדיין נמשכות.

שאלה מרכזית שהעסיקה את אנשי בית הספר היתה מה חלקה של שיטת החינוך של בית הספר בכך שרבים מהתלמידים משרתים ביחידות קרביות. בכיתתו של שמוליק, מעידה המחנכת ורטר, ההליכה ליחידות קרביות היתה נורמה, ומי שהורד לו פרופיל חש לא בנוח. גם המנהל, יחזקאל גבאי, אומר שרוב הבוגרים הלכו לקרבי. "איכשהו, אולי בגלל הפעילות החברתית הרבה ברנה קסין, מתגבשות להן עד י"ב חבורות־חבורות של בני נוער שאחר כך מתנדבים יחד לצבא ומשרתים באותו בסיס. בכל אופן, אני לא מאמין שחלקו של בית הספר ברצון הבסיסי להקריב למען המדינה הוא כל כך מכריע, ובסך הכל ההורים הם המנחים הראשיים. אנחנו אמנם מחנכים את

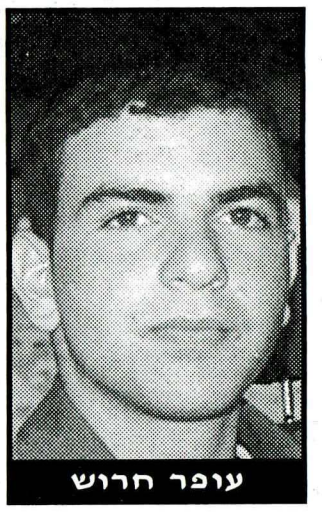

עופר חרוש

האם מפחדת, האח לא ילך לקרבי

ארבעה חודשים לאחר מותו של עופר חרוש אומר אחיו אייל שהוא לא יהיה מוכן לשרת במילואים בתפקיד מבצעי

"ממספר ההרוגים בבית הספר אפשר לחשוב שרובצת עליו קללה ואולי צריך לעשות משהו בנדון", אומרת מול חרוש, אמו של עופר חרוש שנהרג לפני ארבעה חודשים בהיתקלות עם מחבלים בלבנון. "שלושה מבני סיימו את בית הספר והשנה התחיל הבן הרביעי את חטיבת הביניים. אני בהחלט יכולה לומר שאני מפחדת. אחותו של אריאל עובדיה למדה בשכבה של עופר, והמשפחה גרה בגבעה הצרפתית, לידנו".

שקלת להעביר את הבן לבית ספר אחר?

לא צריך להגזים. זה בית ספר נהדר, שיכול להתפאר בזה שרבים כל כך מבוגריו פונים ליחידות קרביות. בבית הספר יש מורים שאכפת להם מהתלמידים והם מדגישים את נושא אהבת הארץ. לכן יוצאים משם ילדים שנותנים את כל מה שיש להם. אני גם מניחה שעופר הכיר את שני הבחורים האלה.

אייל חרוש, 24, אחיו של עופר ובוגר רנה קסין בעצמו: "לא יצא לי להכיר את אריאל ואת שמוליק, אבל את אבי הופמן שלמד בשכבה של עופר הכרתי. הוא גר בשכונה שלנו. לדעתי מדובר במקריות, שהיא אמנם נוראה, אבל לא בקללה. אני לא מאמין בדברים האלה".

מה היית אומר לתלמידי רנה קסין העומדים להתגייס?

לא הייתי אומר שבוגרי בית הספר צריכים להסיק מסקנות מיוחדת מהעובדה שרבים מהבוגרים נהרגו בצבא. עד כה נהרגו בצה"ל אלפי חיילים, פשוט עכשיו אנחנו מרגישים את זה יותר, כי לגמרי במקרה יצא לאחרונה שכמה מההרוגים הם בוגרי בית הספר. לי עצמי יש בעיה עם המשך השירות ביחידה קרבית. בסדיר שירתתי ביחידה קרבית, אבל אני מרגיש שאני והמשפחה שילמנו מספיק. אני לא מוכן שדבר כזה יקרה שוב למשפחה שלי. אני לא רוצה לצאת בהצהרות, אבל אני יודע שיהיה לי קשה מאוד ללכת למילואים לתפקיד מבצעי. זו בעיה קשה.

יוחאי חקק

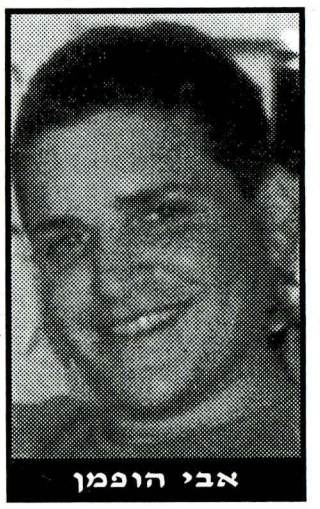

אבי הופמן

עדיין לא קיבלנו את הדו"ח הפתולוגי

יפה הופמן, אמו של אבי הופמן שנהרג בתאונה מבצעית בלבנון, יוצאת להילחם בתאונות בצבא

יפה הופמן, אמו של אבי הופמן שנהרג לפני חמישה חודשים בתאונה מבצעית בלבנון, נטלה השבוע חלק במפגש של קבוצת הורים שכולים עם חברת הכנסת נעמי חזן. ההורים דורשים לחוקק חוק לפיו ייחקרו התאונות הצבאיות על ידי גוף חיצוני. "כשנודע לי שגם שמואל בן גרשון נהרג בתאונה הזדעזעתי", היא אומרת. "זה נורא. כשילד מת בתאונה הצבא מתייחס אחרת לגמרי מאשר כשהוא נהרג בקרב, וזה כואב ופוגע. מתייחסים אליהם כאילו היו חיילים סוג ב'. הצבא מיד מטיל את האשמה עליהם. כששולחים ילד לצבא לוקחים בחשבון שהוא עלול למות בקרב, אבל איש לא לוקח בחשבון שהוא גם עשוי למות בתאונה, ושמיד יקבעו שהוא האשם במה שקרה. החקירות בצבא הן לא חקירות. אנחנו חמישה חודשים אחרי המקרה ועדיין לא קיבלנו דו"ח פתולוגי.

"בגלל הטיפול הלקוי של הצבא במקרים האלה יש משפחות שיוצאות למלחמות מתישות שנמשכות שנים ארוכות. זה מצב נורא שלא צריך להימשך. הצבא צריך ללמוד לטפל בפרשות האלה, והכרחי להקים גוף חיצוני שיבדוק כל מקרה לגופו ויסיק את המסקנות הנחוצות. כיום, אחרי כל תאונה, מעמידים לדין את הש"ג או איזה מפקד זוטר, אבל לעולם לא את מקבלי ההחלטות שעומדים בראש הפירמידה. השופטים הם אנשי צבא, והם באותו צד של המתרס שבו נמצאים המפקדים. לכן כל המאבק הזה, בתנאים האלה, הוא אבוד מראש. כשאבי נהרג אמרתי לעצמי שהלוואי שהוא יהיה האחרון, אבל עכשיו נהרג שמואל בן גרשון, גם הוא בתאונה, ואני שואלת את עצמי: עד מתי כל זה יימשך?

"רנה קסין הוא בית ספר אליטיסטי ותחרותי. הוא מחנך את תלמידיו להומניות ולאהבת הארץ, ויחד עם זאת, יש לחץ להצטיינות ולציונים גבוהים. אני בטוחה שיש לזה קשר לעובדה שרבים מבוגריו פונים ליחידות מובחרות. כל החברים של אבי הגיעו ליחידות כאלה, רבים מהם עוברים או עברו קורס קצינים. גם מנהל בית הספר דיבר על העניין הזה השבוע והדגיש שמחנכים שם לאהבת מולדת ולמסירות. בית הספר מאוד מיוחד, כמו קיבוץ שכולם מכירים בו את כולם".

יוחאי חקק

אביקם הופמן

סמל. התחשמל למוות ביולי 94', בעת תידלוק בלבנון

קולה של אמא

אבי נהרג בעת שניסה לעזור לחברו, נהג הנגמ"ש, אשר נגע בחוט חשמל עם מתח גבוה. אבי חש לעזרתו וחטף מכת חשמל שהביאה למותו ביולי 21. "בשבת האחרונה, לפני שאבי הלך מהבית", שיחזרה אימו, יפה, לאחר האסון הנורא, "הוא מאוד ביקש ממני להתקשר ל'קולה של אמא' בגלי צה"ל ולדבר עליו. עכשיו אני מקיימת את זה, למרות שאבי כבר לא שומע אותי".

עופר חרוש

סמ"ר בגבעתי. נהרג בלבנון ביולי 94', בקרב עם חיזבאללה

אמרנו לו להפסיק עם הקרביות הזו, אבל הוא התעקש

עופר, בן 20 במותו, התגייס לחטיבת גבעתי לפני שנתיים. חבריו לנשק מירדו בבכי כאשר נזכרו איך התעקש לשרת בלבנון: "לא מזמן אמרנו לו שהגיע הזמן להפסיק עם הקרביות הזאת, אבל הוא התעקש להישאר". עופר הוא החלל ה-761 של גבעתי.

שמואל בן נרשון

סרן. נהרג בדצמבר 94', במהלך תאונה אווירית

שאף לקריירה צבאית

שמוליק, כמו שכולם קראו לו, היה תושב רמות אשכול בירושלים ותלמיד מצטיין במגמה הריאלית. חבריו לשכבה זוכרים משפט אחד שכתב בספר המחזור: "בעוד שנתיים, אני אסתכל עליכם מלמעלה". בערך שנתיים לאחר מכן נהרג, והוא בן 21. כמה חודשים לפני מותו החל את שירות הקבע שלו, כאשר הוא שואף לקריירה צבאית. לאחר מותו הועלה לדרגת סרן.

אר'אל עובדיה

סגן בגולני. נהרג בדצמבר 94', במארב מחבלים בדרום לבנון

בדחן אמיתי

אריאל, אריק בפי חבריו ומפקד מחלקה אמיץ לב, היה בן 21 במותו. הוא למד בשכבה של שמוליק בן גרשון, שנהרג שבוע לפניו. "אריק היה תלמיד רציני במגמה הריאלית ובדחן אמיתי במסיבות ובהפסקות", אמרו עליו מוריו. "אני מאמין שלא יקרה לי כלום", אמר אריק לחבריו לפני שעלה ללבנון. אריק חיכה לשחרורו הקרוב, ואף תיכנן טיול גדול לדרום אמריקה. "לא הפסקנו לחלום על הכיף שנעשה שם, איך נשתולל בקרנבלים בברזיל...", סיפר לאחר מותו בדמעות עמית, חברו הטוב.

אמיר הירשנזון

רב"ט בצנחנים. נהרג בינואר 95', בפיגוע בצומת בית ליד

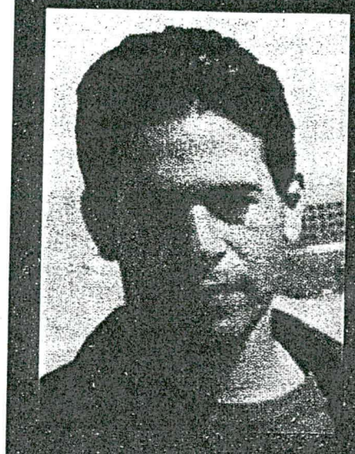

החתיך של המחזור

אמיר, בן 18 וחצי במותו, היה נער מלא חיים. הוא אהב לצחוק, לשחק כדורסל והיה מושא חלומותיהן של התלמידות בבית הספר. הן קראו לו החתיך של המחזור. "אמיר היה מוקף תמיד מחזרות", שיחזר מנהל בית הספר, "אני יודע שהוא היה המסמר של כל המסיבות. כל הבנות אהבו אותו". בספר המחזור כתב אמיר על עצמו: "היי, אתן שם למעלה, כל הבנות האלה שכל הזמן נדבקות אלי, מנסות להפשיט אותי ועולות לי על העצבים. תראו, אני גבר של אישה אחת: עדי גודין. ולא יעזור כלום".

מאיה קופשטיין

סמלת בצנחנים. נהרגה בינואר 95', בפיגוע בצומת בית ליד

תלמידה מצטיינת, עם תלתלים זהובים וחיוך תמידי

מאיה, תלמידה מצטיינת במגמת חינוך מיוחד ופסיכולוגיה, היתה נערה שקטה ונחבאת אל הכלים. את מאיה, בת 20 במותה, איפיינו התלתלים הזהובים והחיוך התמידי שלה. בבוקר הפיגוע ליווה אותה אביה לתחנה המרכזית. "היתה לי הזכות לנשק אותה נשיקת פרידה", אמר אביה בלוויית כתה.

שרון אנסי

היתי פשוט צריך להוציא כעס, אבל אני עדיין לא מבין למה במקום לכתוב על הדברים החשובים באמת, כמו מי הם היו ומה הם עשו, מתמקדים בסנסציה.

"תרשמי שאמיר הוא הראשון בשכבה הזאת, ומקווים שהוא יהיה האחרון. בעיתונים שבהם נכתב 'השכבה המקוללת' סתם עיוותו את האמת כדי שהנתונים הסטטיסטיים יתאימו לכותרת. אנחנו לא מתייחסים לזה".

היית בהלוויה?

"לא רציתי ללכת, כי לא יכולתי לעמוד בזה".

ליהי בורובסקי, שמיניסטית בבית הספר: "זה הדבר הכי אידיוטי בעיני להגיד שזה קללה, וזה גם מפחיד. זה לא שאני מפחדת להיות בבית הספר. אולי זה נהיה מפחיד כי זה מתקרב אלינו, וזה פגע באנשים שממש הכרתי. הכרתי את **אביקם הופמן**, שנהרג בלבנון, וכשראיתי את התמונה של אמיר, כשקלטתי מי זה וזיהיתי את הפנים, זה כאב לי נורא".

איך הכשורה נודעה לך?

"כשהגעתי כבר ראיתי את הקיר השחור עם התמונות שלהם וכתבות מעיתונים שתלו כאן. זה היה בדיוק בשעת אפס והמורה איחרה. היא היתה בשוק ובכתה.

"זה קרוב אלי ואני ממש פוחדת שבשנה הבאה אלה יהיו אנשים מהשכבה שלי. האווירה ממש כבדה, גם התלמידים וגם המורים מדוכאים, כולנו ממש בוכים בכיתות".

החלפת מוזיות יכולה לעזור?

"יש אנשים שבאמת מאמינים בזה שבית הספר מקולל. ראיתי אישה אחת שצעקה בטלוויזיה 'מה קורה בבית הספר הזה?' אצל חברה שלי בבית באמת מאמינים שצריך לשים מזוזות בכל כיתה. שאלנו את **יחזקאל**, המנהל שלנו, והוא הסביר שיש מזוזה בכניסה הראשית ולפי הדת זה מספיק בשביל כל בית הספר".

לאחר הפיגוע הגיעו לבית הספר ראש הממשלה **יצחק רבין** ושר החינוך **אמנון רובינשטיין**, כדי לשוחח עם תלמידי כיתות י"ב. "זאת תהיה שגיאה להודיע על השהיית השיחות", אמר ראש הממשלה. התלמידים, שניים מכל כיתה בשכבה, שאלו שאלות שהציקו להם, כמו למה יש טרור, ולמה עושים שלום במצב כזה. רבין ענה ששלום זה הפתרון היחידי שהוא יודע שיעזור, ושאם הוא יפסיק את התהליך אף פעם לא יהיה שלום.

"המקרה הזה קירב אותנו"

מה עם תהליך השלום? צריך להמשיך אותו?

ליהי: "אני באופן אישי לא כל כך מבינה בפוליטיקה. יש כאן אנשים שבגלל הפיגוע עברו לימין. אני לא שיניתי את דעתי. אין מה להפסיק את התהליך ואני סומכת על הממשלה שהם יודעים מה עושים הלאה".

קרן: "אני לא רואה בשלום הזה תהליך חיובי. הוא לא מביא שלום. רוב התלמידים חושבים שצריך לעשות הפסקה בתהליך".

שרית: "הרבה תלמידים שינו את הדעה שלהם. כאלו שהיו בעד התהליך כבר לא בטוחים שייצא מזה משהו. במצב הזה מאוד קשה לנו לחזור לשגרה אבל חייבים להמשיך, אין ברירה".

ועוד מישהי מספרת שאמיר הדריך אותה פעם בצופים בכיתה ה', ואחרת נזכרת איך הבנות היו דלוקות עליו, ומישהו שדרכו לבית הספר הצטלבה מדי בוקר עם זו של מאיה, וריברו גם על ארבעת הבוגרים הוותיקים יותר: אביקם הופמן, **עופר חרוש**, **שמואל בן גרשון** ו**אריק עובדיה**. כולם, כל השישה, ימשיכו לחייך אל המחזורים הבאים של רנה קסין מתמונות המחזור שעל הקיר. ■

מבורך, לא מקולל

"רק לפני חודש היינו בהלוויה של שני תלמידים מבית הספר, **אריאל עובדיה** ו**אביקם הופמן**", אומרת בצער **שולה כרמל**, סגנית מנהלת רנה קסין, "ישוב הגיע המוות לבית הספר שלנו. באותו יום, בשעה שמונה בבוקר, כינס המנהל את המתנכות וריכר איתן, והן דיברו עם התלמידים. האווירה בבית הספר היתה מאוד קשה. ההרגשה היא של עצב, כאב ובכי, וגם דאגה לתלמידים, שרבים מהם הכירו את ההרוגים ועלולים להיפגע מכל המצב הזה".

מה דעתך על הטענה שבית הספר מקולל?

"בית הספר שלנו לא מקולל בשום אופן, אלא דווקא מאוד מבורך. יש פשוט הרבה תלמידים שהולכים ליחידות קרביות וזה באמת צירוף מקרים אומלל וטרגי. אנחנו כועסים על הכינויים. אין מיסטיקה, יש חיים והם קשים. אפשר להגיד שאנחנו עומדים מול דבר לא מובן.

"כשעומדים מול מוות יש באופן טבעי רצון להבין, להסביר. חלק מהתשובות זה הסברים כמו מזוזות או קללה. אני חושבת שזה מאוד לא נכון ולפי דעתי אין קשר בין זה שמחבל קם בבוקר ועושה פיגוע לבין זה שחסרות מזוזות בבית הספר".

ובנוגע למזוזות, אומר המנהל **יחזקאל גבאי**: "יש אצלנו מזוזות, מה שהדתיים רוצים זה לבדוק אותן. אנחנו מקבלים בין עשר ל-15 הצעות למזוזות מסוגים שונים ואיך להחליף אותן. אומרים שבית הספר מקולל, ואני חושב שבית הספר שלנו מפואר בגלל התלמידים שבו. בעשר או 15 השנים האחרונות אחוז הנופלים הכי גדול היו בקיבוצים וב-81-82' במלחמת לבנון. שם לא אמרו להם להחליף את המזוזות. אני חושב שצריך להתייחס בכבוד לנופלים ולא לערבב מיסטיקה בסיפור הזה".